Írta: Benedek Csaba-Kürtössy Péter
2014. április 02. szerda, 11:49 - Módosítás: 2020. április 06. hétfő, 12:45

Egyiptomi Mária
Április 02.

Egyiptomi Mária, akit bűnös Máriának is mondanak örömlányként kereste kenyerét Alexandriában. Szakítani akarván parázna életmódjával, elhatározta, hogy Jeruzsálembe zarándokol a Szent Sírhoz, ám nem volt hajójegyre pénze. Miután ifjú volt és szép, önként adódott a megoldás: testével fizetett a hajósoknak. A szent városban a Szentkereszt imádására sietett, de láthatatlan erők mindig eltaszigálták az ajtótól. Szándéka csak harmadszorra sikerült. Bent egy ember három pénzdarabot nyomott a markába, melyen három kenyeret vett. Az Úr 270. esztendejének táján, Claudius idejében hangot hallott, hogy a Jordán melletti sivatagba menjen vezekelni.

Negyvenhét évig élt itt, ruhája a végén már lefoszlott róla. A kővé aszott három kenyér tizenhét esztendeig táplálta. Egy Zozimus nevű apát, amikor átkelt a Jordánon, és bejárta a nagy sivatagot, hátha rátalál egy szent életű atyára, meglátott valakit, aki meztelen testtel és a nap sugaraitól feketére égve járkált. Egyiptomi Mária – mert ő volt az, akit megpillantott – tüstént futásnak eredt, Zozimus pedig annál gyorsabban szedte utána a lábát. Ekkor az asszony így szólt: *„Zozimus apát, miért kergetsz engem? Bocsáss meg, de nem fordulhatok arccal feléd, mert nő vagyok és mezítelen, de nyújtsd ide a köpenyed, hogy szégyenkezés nélkül láthassalak téged.”* Az apát elcsodálkozott, hogy nevén szólították, átnyújtotta köpenyét, és a földre borulva kérte, hogy adja rá áldását. Mire az asszony:
„Az áldásosztás inkább téged illet meg, atyám, akit papi méltóság övez.”
Ahogy az meghallotta, hogy nevét és tisztét is tudja, még jobban ámulatba esett és állhatatosabban könyörgött, hogy áldja meg. Akkor így szólt az asszony:
„Áldott az Isten, a mi lelkünk Megváltója.”

Mária Zozimust kérte, hogy nagycsütörtökön, az *Úrnak végvacsorája* napján jöjjön el ismét hozzá, és áldoztassa meg. Az öreg ezt meg is ígérte neki. Nagycsütörtökön Zozimus a szentséggel csakugyan elment, megállt a Jordán partján. A túlsó oldalon Mária keresztet vetett magára, és *rajta általmene, mint kemény földen.*
Magához vette a szentséget. Ekkor beszélték meg, hogy egy esztendő múlva Zozimus ismét fölkeresi őt, azonban Máriának már csak a holttestét találta meg. Mikor az öreg elkezdte ásni a földet, nem ment neki, de megpillantott egy szelíden feléje közeledő oroszlánt, s azt mondta:
„Ez az asszony meghagyta, hogy temessem el a testét, de én, mivel öreg vagyok már, nem tudok ásni, s nincs is ásóm. Ásd ki hát te a földet, hogy el tudjuk temetni szentséges testét.”
Ekkor az oroszlán ásni kezdett, és egy megfelelő gödröt kapart ki. Ennek végeztével, mint egy szelíd bárány, elment az oroszlán, az öreg pedig istent dicsőítve megtért a kolostorba.

*Maria Aegyptiaca Peccatrix*ünnepét legtöbb középkori misekönyvünkben megtaláljuk. Kápolnája állott Székesfehérvárott, amelyet nyilván vezeklő nők számára alapítottak.

Az erdélyi *Remete* (Ramet) görögkeleti román templomban Mária és Zozimus freskója látható a XV. századból. Érsekújvár környékéről került be a pozsonyi Szlovák Nemzeti Galériába egy Egyiptomi Máriát ábrázoló táblakép (1465).

Egyiptomi Mária legendájának közkedveltségét mutatja, hogy messze túlélte a középkort és számos megverselt változatban a XX. századot is megérte.

Elképzelhető, hogy a régi hazánkban szórványosan felbukkanó *Szentmária* helynevek penitenciatartó Mária elenyészett titulusának emlékezetét őrzik. Ezek:
Almásszentmária
(Santa Maria, Kolozs),
Bodrogszentmária
(Bodrog),
Muraszentmária
(Sveta Maria na Muri),
Tarnaszentmária
(XI. századból származó román templomocskával), Liptószentmária (Liptovská Mara), Szentmária (Stronka a Sväta Mara, Turóc), Somorja (Šamoryn, elhomályosult szóösszetétel).

Irodalom:

Bálint Sándor: Ünnepi kalendárium 1. Április 2. Egyiptomi Mária

Jacobus de Voragine: Legenda Aurea, Egyiptomi Szent Mária, Április 2., Válogatta, az utószót, a jegyzeteket és a mutatókat készítette Madas Edit, fordította Bárczi Ildikó